

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 glđ. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofljsk.
poslopju (Bischofhof).
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne račajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Angleški, magjarski in nemški turkoljubi.

Slednji čas so se Turki par ruskih napadov obranili, vendar naposled bodo vsekako propali. To čuti pa tudi želi ves omikani svet — če izvememo Angleže, Magjare in naše nemške turkoljube. Kri nesrečnih kristijanov, katere sedaj zverinski Turk zopet tropama pobija — v Lovacu v eni noči 3000 in v Kavaranu 4000 — upije v nebesa in kliče vso Evropo na maščevanje. Čast Evrope, koristi Rusije, Italije in Avstrije veleljivo razdor mohamedanskega tolovajstva. Turkoljubi ga ne bodo zabranili, tem menje, ker je jedro njihovega turkoljubju le kar grda, sramotna — sebičnost. Kramarski Angleži imajo vso kupčijo na Turškem v svojih rokah. Te nebi radi drugim prepustili, kar se bo pa gotovo zgodilo brž ko propade sultan v Carigradu. Angležem torej za Turka ni toliko mar, kakor za svoj kramarski dobiček; Anglež je turkoljub iz sebičnosti. Ova sebičnost pa škoduje ruskej, italijanskej in tudi našej avstrijskej kupčiji in vzajemna korist Rusije, Italije in Avstrije zahteva, angleško kupčijo izpodrinoti, Turčijo pa razdreti.

Magjari so po čudnih potih in še čudniših sredstvih postali gospodje in strahonje vseh nemagjarskih narodov v ogerskih deželah. Sedaj delajo na vso silo, da bi vse pomagjarili: Slovence, Slovake, Rusince, Rumune, Srbe in Hrvate. Vsled te gospodstvaželjnosti sovražijo in napadajo vse, kar bi jih utegnolo v pomagjarovanju motiti. Toda najbolj bi jih motilo to, če bi Slovani in Rumuni na Turškem otrsli turški jarem in postali neodvisni in samostalni; in zato trepečejo Magjari toliko za Turka. Jedro magjarskemu turkoljubju je torej najnesramnejša gospodstvaželjnost, gola sebičnost, črna sovraštvo in strah pred Slovani. Sedaj pozivljajo po celi Magjariji tabore in ščunjejo zoper Ruse. Pravijo: mi ne trpimo, da bi Srbija postala samostalna država, mi ne trpimo, da bi Črnagora dobila več zemlje, da bi laglje dihala, mi ne trpimo, da bi se osnovala neodvisna Bolgarija ali Rumunija; mi hočemo, da Turčija ostane,

kakoršna je, in če jo hoče Rus razdreti, zahtevamo, da mu to Avstrija z mečem zabrani. Tako tedaj! Magjari hočejo Avstrijo zaplesti v boj, oni hočejo celej Avstriji navesti sramoto, da bi vsi jeni narodi kri in imetje žrtvovali za obstanek mohamedanske Turčije in šli v boj kot krščeni zavezniki paganskih Turkov; to pa vse le zato, ker se je sicer za magjarsko gospodstvo bati, da propade. Tolika predrznost Magjarov posiljuje Slovane, da jim možki odgovorijo. Prvi so tukaj svoj glas povzdignili naši bratje in sosedi — hrabri Hrvatje. V nedeljo 5. avg. so sklicali v Zagrebu tabor; sošlo se je blizu 3000 mož, ki so enoglasno sprejeli resolucijo, v kateri uporekajo Magjarom in povdarjajo, da korist Avstrije tirja razdor Turčije, osvobodjenje turških kristijanov in osvojenje sosedne Bosnije in Hercegovine, kateri deželi se imate z Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo združiti v eno kraljestvo pod slavno hišo Habsburško, iz katere je naš svitli cesar rojen. Tako se bo najboljši jez napravil zoper italijansko pohlepnost, ki preži na Dalmacijo in Istrijo, pa tudi zoper magjarsko ošabnost, ki se le preveč dolgo že v naši Avstriji šopiri. —

Magjarom prijatelji in pomagači so pa naši nemški ustavoverci in liberalci in vsled tega so tudi ti šli med turkoljube ter trepečejo za Turčijo. Vidi in pozna se jim, kako vsak udarec, ki padne na Turka, ob enem tudi jih nemilo udari, in vsaka nesreča, ki se Rusom pripeti, jim je vzrok neizmernega veselja. Mislijo namreč, če se obrani Turčija, potem bodo tamošnji Slovani še dalje časa potlačeni, ne bodo upljivali na Slovane v Avstriji, in tukaj bo ostalo vse, kakor je, po liberalnem, nemškem, ustavoverskem kopitu. Temu pa so se začeli avstrijski Slovani upirati. Prvi so se zglasili Slovenci v Ljubljani. Poslanci dr. Bleiweiss, dr. Vošnjak, in dr. Zarnik so namreč za nedeljo 12. avgusta sklicali tabor ali ljudski shod pod milim nebom na Umatskem pašniku pri Ljubljani, kder bi se imelo govoriti in sklepati o sledeči resoluciji: Na korist civilizacije in občnega izobraženja, kakor na korist Avstrije bi bilo želeti, da

bi edina mohamedanska država v Evropi nehala in da bi stopile mesto nje v život deloma samostalne krščanske države, deloma pa naj bi se zjedini tisti deli, ki mejijo na naše cesarstvo, s trojedno kraljevino (Hrvatsko Slavonijo in Dalmacijo) v jedno telo pod vladarstvom prejasne Habsburške dinastije. Ustavoverna vlada v Ljubljani tabora ni dovolila in ga je prepovedala. Ali to nič ne dene. Svet je dovolj jasno zvedel, da Slovenci in avstrijski Slovani sploh o koristi Avstrije drugače mislimo, kakor turkoljubni Magjari in ustavoverni Nemci. Drugo prepuščamo Bogu in odločbi svilega cesarja, kateri bodo gotovo pravo zadeli!

Resolucije ali sklepi

splošnega shoda avstrijskih katoličanov na Dunaju meseca maja 1877.

F. Cerkvena umetelnost.

I. Premišljevajé, da pri cerkveni umetelnosti ni toliko gledati na srečen uspeh pri posameznih umetnijskih izdelkih, marveč da se ima ozirati posebno na razširjeno delovanje, na zboljšanje splošnih misli gledé cerkvene umetelnosti ter na iz njih rodivši se oblaženejši duh, in da se kaj takega le po vzajemnem sodelovanju mnogih oseb, zedinjenih po zvezah in društvih doseže; premišljevajé, da si je res ondi, kder so nastala društva za cerkveno umetelnost, pot odprlo umetnijsko prizadetje, naslanjajoče se na temeljiti poduk in za ustrežanje cerkvenim zahtevam srečno delajoče, in da se ima to kot sad društev za cerkveno umetelnost priznati, da so torej rečena društva delovala z dobrim uspehom; premišljevajé, da se po takošnih umetnijskih društvih priredjajo delovalna središča, iz katerih se umetnijske koristi, udeležbe in uspehi dalje na okrog širijo, in da za taka delovalna središča posebno dobro sodijo središča škofij; premišljevajé, da so shodi katoličanov, zborujoči na Nemškem, v Belgiji in Italiji, snovanje društev za cerkveno umetelnost iz davna že živahno odobraval in splošno priporočali: izreka shod avstrijskih katoličanov svojo radost pa tudi priznanje uspešnemu delovanju cerkvenim umetnijskim društvom, nahajajočim se v škofijah: v Lincu, v Briksenu, v Tridentu, v Pragi, v Gradcu, ter pristavlja željo pa tudi upanje, da bodo prelepi zgled na skorem posnemati začele tudi druge škofije v cesarstvu, ter predlaga ob enem velečestitim škofijskim predstojnikom z polnim spoštovanjem prošnjo, naj blagovolijo snovanje cerkvenih umetnijskih društev pri svojih sedežih pospeševati in kot cerkvene zavode vselej pod svojo varstvo sprijemati.

II. Premišljevajé, da cerkveni glasbeni zbori v cesarstvu z malimi izjemkami ne ustrezajo ne tirjativam umetelnosti sploh, ne zahtevam liturgije posebič (redu službe božje), ker pravila, katera je Cerква glede liturgičnih besed in zastran duha liturgične, t. j. božjeslužbene, glasbè izdala, v

nemar puščajo ter od Cerkve zaukazano liturgično petje, t. j. št. Gregorijev koral, popolnem zane-marjajo, v figuralnem petju in muziki pa lovijo po teatralnih učinkih ter iščejo samohvalo skladateljev in razveseljevanje poslušalcev veliko bolj, kakor pa počestenje božje in spodbudo ljudi k pobožnim mislim in občutkom; premišljevajé torej, da katoliški cerkveni glasbeni zbori po škofijah cesarstva potrebujejo nujne poprave; premišljevajé, da se mora poprava, ako hočemo, da bo res cerkvena, vršiti pod vodstvom cerkvene gosposke in edino le v duhu in po pravilih liturgike; premišljevajé, da nam takošna znamenja popravljevalnega delovanja kaže „društvo sv. Cecilije za dežele nemškega jezika“ osnovano, ker je na pismeno prošnjo prečestitega nemškega škofijstva p. tudi velikega dela avstrijskih škofov od sv. rimske stolice bilo z odpisom od 16. dec. 1870: „Multum ad movendos animos“ potrjeno in dalje ker rečeno društvo na popravo katoliške cerkvene glasbe deluje in njo izvršuje v duhu liturgične postavo-dajave, na podlagi št. Gregorijevega koral z posebnim ozirom na klasično ali izgledno cerkveno muziko ali skladbo v 16. in 17. stoletju, katero je vseskozi navzeto liturgičnega duha; premišljevajé, da se je imenovano društvo od l. 1870, naprej vsled osnovanja podružnih društev po škofijah in posameznih okrajih tudi v našem cesarstvu razširilo, predlaga shod avstrijskih katoličanov predsednikom dotičnih podružnih društev prošnjo, naj delajo pri prihodnjem občnem zboru društva sv. Cecilije za vse dežele nemškega jezika na to, da se bodo odpravile ovire, katere razširjenje ovega društva po vseh deželah našega cesarstva zabranjujejo („Länder deutscher Zunge“); premišljevajé naposled, da zamore „društvo sv. Cecilije za vse dežele nemškega jezika“ uspešno delovati zlasti tam, kder se duhovščina in učiteljstvo z gojenjem cerkvene muzike marljivo peča, predlaga shod avstrijskih katoličanov velečestitem škofom in samostanskim prednikom preponizno prošnjo, naj pri svojih stolnih sedežih in cerkvah v obstoječe že glasbenke šole, pa tudi v one, katere se še bodo osnovala, uvedejo liturgično glasbo, ter priznava kot potrebno, da se bogoslovcem kmalu iz začetka, kakor tudi učiteljskim pripravnikom, po poduku v liturgični muziki, oziroma v orgljanju in skladoslovju, pomaga do potrebne sposobnosti: djanski sodelovati pri popravi cerkvene muzike.

Gospodarske stvari.

Dober svet o zamakanju raznega sočivja na vrtu.

M. Največkrat se zamakajo le mlade ravno posajene sajenice, da se tinf preje in gotovejše primejo in zarastejo. Za nekatere sorte sočivja bi bilo sicer zamakanje tudi v poznejšem času zelo koristno, ali premnogi drugi opravlki in pomanj-